

***Опис методики та обґрунтування вибору
єдиної науково – методичної проблеми,
над якою працює колектив Ніжинського професійного аграрного ліцею***

Серед проблем, що постають перед сучасною освітою, є одна, яка кожного дня набуває все більшої актуальності. Це проблема низького рівня знань учнів. Скарги викладачів та майстрів виробничого навчання на небажання вчитися та недисциплінованість учнів не припиняються. Актуальність даної проблеми пов'язана з тим, що щорічно тисячі молодих людей починають вчитися в ПТНЗ, але перенесене небажання вчитись зі школи стає на перепоні для одержання професійної освіти і пошуку гідного місця в суспільстві. Несформованість чітких мотивів навчальної діяльності частини з цих учнів може бути причиною їх неуспішності. Отже варто звернути увагу на вдосконалення процесу навчання, зокрема на мотиваційно-орієнтовану ланку навчальної діяльності учнів ПТНЗ.

Перед вибором актуальної науково – методичної проблеми був проведений підготовчий етап. У червні 2016 року педагогічним працівникам ліцею було запропоновано заповнити анкету «Мої проблеми, успіхи і перспективи», яка включала такі запитання: «Оцініть свою роботу у минулому навчальному році. У яких ситуаціях і чому ви відчували задоволення від роботи? Що вас найбільше засмутило?». Більшість викладачів і майстрів відповіли, що найбільше їх засмучує байдужість учнів до навчання, відсутність інтересу та зниження мотивації навчально – пізнавальної діяльності.

Дійсно, кожен педагог хоче, щоб його учні мали гарні знання, з інтересом і бажанням навчалися в ліцеї. Викладачі і майстри знають, що учня не можна успішно навчати, якщо він відноситься до вчення і знань байдуже, без інтересу і, не усвідомлюючи потреби до них.

Згідно з теорією поколінь, сучасні учні відносяться до покоління Z, яке має такі особливості: проблеми з увагою, можливість концентруватися на чомусь лише 8 секунд; кліпове мислення- інформація сприймається краще, коли вона яскрава та невелика за обсягом, немов реклама в телевізорі; нетерплячість та егоцентричність- учні вимагають швидкого результату; з дорослими на

рівних - тож педагоги стикаються з тим, що діти не розуміють необхідності тримати дистанцію, притаманну традиційній системі навчання, підкорюватися чийсь вимогам тощо. Вже не існує тієї школи, де діти, сидячи рівно і склавши руки, чемно слухають суворого вчителя. Сучасні учні хочуть комунікації, розмови з педагогом, якого воліють сприймати скоріше як порадника, а не як строгого критика. Змінився і підхід до навчання – учням не цікаво 45 хвилин слухати теорію, тому вони все частіше знаходять більш цікаві заняття у своїх гаджетах, не звертаючи уваги на педагога.

Перед закладом стоїть завдання зформувати у підлітка позитивну мотивацію до навчальної діяльності. Саме тому на засіданні педагогічної ради ліцею було обрано за методичну проблему, над якою буде працювати педагогічний колектив ліцею наступні п'ять років: **«Підвищення мотивації учнів до навчальної діяльності шляхом використання інформаційно – комунікаційних технологій».**

Мотивація до навчання – одна із головних умов реалізації навчально – виховного процесу. Вона не тільки сприяє розвитку інтелекту, але і є рушійною силою удосконалення особистості в цілому. Формування мотивації в учнів до навчально – пізнавальної діяльності є однією з головних проблем сучасної освіти. Її актуальність обумовлена оновленням змісту навчання, постановою завдань формування в учнів прийомів самостійного набуття знань, пізнавальних інтересів, життєвих компетенцій, активної життєвої позиції.

Тому наше завдання, як педагогічного колективу: опанувати способами створення на уроці такого навчального середовища, у якому б учні відчували внутрішню потребу вчитися. Це може бути за умови, коли учень самостійно ставить перед собою цілі й докладає зусилля для їхнього досягнення.

Щоб дізнатись який рівень мотивації до навчання в учнів нашого ліцею у жовтні 2016 року практичним психологом було проведено діагностування серед учнів I та II курсів за такими методиками:

- опитувальник для оцінювання мотивації досягнення мети (Т.Елерса);
- анкета «Що нам цікаво?»;
- тест-анкета на виявлення мотивації учнів.

У анкетуванні брали участь 95 учнів. У результаті аналізу опитувальника для оцінювання мотивації досягнення мети було з'ясовано, що 11% учнів мають низьку мотивацію, 82% - середню мотивацію і лише у 7% учнів висока мотивація до навчання. Тест – анкета на виявлення мотивації учнів показала, що найбільшою мотивацією до навчання є: отримання професії - 94%; хочуть більше знати 93% учнів, на уроці цікаво 69% учням, не хочуть бути неуками 69%, навчаються на радість батькам 66% учнів, не хочуть відставати від товаришів 40%, тому що подобається вчитель 36%, щоб не зганьбити групу 28%, змушують батьки 13% учнів. За допомогою анкети «Що нам цікаво?» з'ясувалося, що найскладнішими предметом для учнів є: фізика, англійська мова, математика, хімія; предметом, який найбільше подобається є: спецтехнологія, інформатика, трактори, англійська мова, математика, виробниче навчання, біологія; предметом, який можна і не вивчати є: англійська мова, правознавство, фізика, математика, історія, хімія, біологія, українська література.

Результати діагностування учнів були розглянуті на засіданні педагогічної ради і прийняті рішення щодо удосконалення роботи над підвищенням мотивації навчальної діяльності учнів. Також методист ліцею Рибак О.М. познайомила з програмою роботи колективу над науково – методичною проблемою та завданнями методичних комісій щодо підвищення ефективності навчально – виховного процесу.

Тільки вмотивована діяльність стимулює учня до навчання, якісного засвоєння знань, розвитку. Щоб зацікавити учнів роботою на уроці, необхідно дбати про гармонійне поєднання мотиваційного, змістового, процесуального та розвивального компонентів навчальної діяльності. Зміст має привабити учнів чимось незвіданим, сприяти розвивальним дидактичним цілям. Учень має зрозуміти значущість навчального матеріалу, тому необхідно створити оптимальне навчальне середовище для реалізації сутнісного потенціалу кожної особистості.

На теоретичному етапі адміністрація ліцею разом із творчою групою працює над створенням умов для глибокого осмислення кожним членом

педагогічного колективу наукової ідеї, яка буде трансформуватися в практичну площину. З цією метою використовувались як традиційні, так і інноваційні форми роботи.

Засідання Школи педагогічної майстерності проводились у формі практичного семінару на тему «Не втратити жодного учня», його учасники визначали причини втрати контингенту та шляхи його збереження, познайомилися з особливостями впливу темпераменту учнів на рівень їх навчальної спроможності та використання ефективних способів, прийомів, методів, технологій, що сприяють результативній організації навчального процесу із групами учнів різного рівня навченості. Викладачі ліцею, виконуючи вправу «Дерево успіху», поділились ефективними прийомами і методами активізації навчально – пізнавальної діяльності учнів групи ризику із власного досвіду роботи .

Під час проведення круглого столу «Скарбниця педагогічних знахідок викладачів професійно – теоретичної підготовки» на тему «Мотивація навчально – пізнавальної діяльності учнів», присутні познайомились з методами та прийомами, що сприяють підвищенню мотивації навчальної діяльності, досвідчені викладачі ліцею поділились своїм баченням та особливостями проведення цього етапу на уроках професійної підготовки .

На засіданні методичної майстерні «Імідж сучасного педагога» колеги з'ясували, що імідж - це не тільки візуальний, зоровий образ, а і спосіб мислення, дій, учинків, уміння спілкуватись, мистецтво говорити й особливо слухати. Під час виконання запропонованих вправ викладачі визначали фактори, які впливають на створення іміджу педагога з точки зору батьків, учнів, адміністрації та ЗМІ; у «чарівному магазині» продали ті позитивні якості, що мали у великій кількості і купили ті, яких бракує.

Учасники психолого – педагогічного семінару з елементами тренінгу «Роль педагога у підвищенні мотивації учнів до навчання» познайомились із основними мотивами до навчання та причинами спаду навчальної мотивації у підлітків. Викладачі та майстри ліцею активно працювали в групах, складали пазли , визначали риси педагога, заповнюючи «діамант творчого педагога ».

Колеги дізналися думку учнів ліцею, про те, яким повинен бути хороший педагог та які уроки їм подобаються, переглянувши відзняті інтерв'ю, та секрети успіху фіналістів конкурсу GlobalTeacherPrizeUkraine 2017.

Педагогічні читання були присвячені видатним педагогам Чернігівщини. Викладачі та майстри виробничого навчання ліцею підготували цікаві доповіді та презентації про життєвий шлях К. Ушинського, С. Русової, Х. Алчевської, Т. Лубенця, Г. Ващенко, М. Демкова, Г. Вороного, О. Кониського, П. Куліша. Створений збірник матеріалів до педагогічних читань та карта видатних педагогів Чернігівщини. У червні група педагогічних працівників ліцею відвідала музей Софії Русової у селі Олешня Ріпкінського району.

Практичний психолог ліцею Музиря Н.В. провела нетрадиційне засідання педагогічної ради у формі практичного тренінгу «Обережно: емоційне вигорання педагогів». Дуже корисним для педагогів ліцею став майстер – клас «Як створити власний блог», який провела керівник школи комп'ютерної грамотності Н. М. Балабайко.

У цей період самоосвітня робота педкадрів підпорядковується роботі над проблемною темою. Саме шляхом самоосвіти кожен педагог може глибоко розібратись у новій педагогічній ідеї та шляхах її реалізації.

Надзвичайно важливим завданням теоретичного етапу є створення творчою групою передового педагогічного досвіду, що є першим кроком щодо втілення наукової ідеї у практичну діяльність.

На допомогу педагогічним працівникам ліцею у методичному кабінеті створений довідково-інформаційний методичний куточок та стенд «Шлях до майстерності» з визначеної проблеми. Творчою групою розроблені практичні рекомендації щодо втілення науково-методичної проблеми в живу практичну діяльність, методичні посібники «Мотивація – ключ до пізнання», «Мотивація – рушійна сила навчального процесу», «Мотивація навчально – пізнавальної діяльності учнів на уроках математики та інформатики», «Мотивація навчально – пізнавальної діяльності на уроках хімії», «Використання мультимедійних засобів навчання з метою розвитку інтересу до вивчення англійської мови», «Підвищення мотивації учнів до навчання з професії «Тракторист – машиніст

сільськогосподарського виробництва» шляхом використання інформаційно – комунікаційних технологій».

Цілеспрямована робота педагогічного колективу над науково-методичною проблемою є однією з рушійних сил примноження перспективного педагогічного досвіду.

Усі вищі духовні потреби людини – у пізнанні, самоствердженні, самовираженні, самоактуалізації. Це прагнення до самовдосконалення, саморозвитку. Використати ці потреби для мотивації навчання – означає відкрити шлях до підвищення якості професійної освіти. Основними напрямком підвищення мотивації до навчання є стимулювання навчально-пізнавальної активності учнів та формування пізнавальних потреб. Адже, викладання – це мистецтво, а не ремесло. Винаходити, вимагати, удосконалюватися – єдиний можливий курс сучасного педагога.

Методист

О.М. Рибак